

UZASADNIENIE

6 lutego 2014r. E. S. wniosła pozew, sprostowany pismem z 4 kwietnia 2014r., w którym domagała się zasądzenia na swoją rzecz od (...) S.A. w S.:

- 11'500,00 zł zadośćuczynienia,

- 5'020,00 zł odszkodowania za utracone zarobki,

- renty na zwiększone potrzeby w wysokości po 600,00 zł za okres od 20 września 2013r. do 31 grudnia 2013r., oraz po 300,00 zł miesięcznie od 1 stycznia 2014r. i na przyszłość,

- 13'985,00 zł odszkodowania za zniszczony samochód oraz 492,00 zł tytułem zwrotu kosztów jego przechowania na parking strzeżonym,

Przy czym wszystkie te kwoty z ustawowymi odsetkami od 20 grudnia 2013r., a nadto o zasądzenie kosztów procesu. Powódka wywiodła swoje roszczenia z następstw wypadku komunikacyjnego z 18 września 2013r., którego była uczestniczką.

Pismem z 4 kwietnia 2014r. strona powodowa zmodyfikowała żądanie w zakresie odszkodowania za utracone zarobki domagając się z tego tytułu 5'334,00 zł.

Pozwany, któremu doręczono odpis pozwu 13 czerwca 2014r. (k 82) nie uznał powództwa wnosząc o jego oddalenie i zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów procesu. Ubezpieczyciel nie kwestionował samej zasady swojej odpowiedzialności, jednakże podniósł, że świadczenia wypłacone poszkodowanej w ramach likwidacji szkody zaspokoily jej roszczenia.

Postanowieniem z 16 grudnia 2014r. Sąd zawiesił postępowanie w sprawie i podjął je z udziałem po stronie pozwanej (...) S.A. w S., jako następcy prawnego przejętego (...) S.A. w S..

Pismem wniesionym 13 kwietnia 2015r. powódka rozszerzyła żądanie w zakresie zadośćuczynienia o 5'000,00 zł z ustawowymi odsetkami od tej kwoty liczonymi od dnia doręczenia pisma stronie przeciwnej. Pozwany potwierdził otrzymanie pisma w dniu 13 kwietnia 2015r. (k 321).

Kolejna modyfikacja powództwa nastąpiła w piśmie złożonym 17 lipca 2015r. Powódka wniosła o zadośćuczynienie w wysokości 51'000,00 zł z ustawowymi odsetkami:

- od kwoty 11'500,00 zł od 13 lutego 2014r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 5'000,00 zł od 16 kwietnia 2015r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 34'500,00 zł od dnia doręczenia pisma stronie przeciwnej do dnia zapłaty.

Pozwany potwierdził fakt otrzymania tego pisma w dniu 16 lipca 2015r. (k 345).

27 maja 2016r. Powódka wniosła dodatkowo o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego 962,89 zł z tytułu odszkodowania obejmującego zwrot kosztów leczenia, z ustawowymi odsetkami od tej kwoty od dnia doręczenia stronie przeciwnej odpisu pisma.

31 maja 2016r. powódka rozszerzyła żądanie zadośćuczynienia do 100'000,00 zł domagając się zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty przekraczającej dotychczasowe roszczenie, od dnia doręczenia odpisu pisma stronie przeciwnej do dnia zapłaty.

Odpisy obu pism doręczono pozwanemu 22 sierpnia 2016r. (k 444).

Pozwany nie uznał powództwa w ostatecznym kształcie, wnosząc o jego oddalenie i zasądzenie kosztów procesu.

Stan faktyczny:

18 września 2013r. doszło do wypadku komunikacyjnego, w którym uczestniczyła E. S. jadąca swoim samochodem V. (...). Sprawca wypadku był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej w (...) S.A. w S..

/ niesporne /

W następstwie tego wypadku samochód powódki został uszkodzony w takim stopniu, że przewidywany koszt jego naprawy przekroczyłby cenę rynkową.

/ niesporne /

Szacunkowa wartość tego pojazdu przed wypadkiem wynosiła 48'100,00 zł, natomiast szacunkowa wartość samochodu uszkodzonego po wypadku wynosiła 12'400,00 zł. Rzeczywistą wartość takiej rzeczy ustala wolny rynek; z tego względu możliwa do uzyskania cena za sprzedaż samochodu uszkodzonego może być wyższa lub niższa o 20% od wartości szacowanej.

/ opinia pisemna biegłego z zakresu techniki samochodowej W. S. – k 136-159, zeznania biegłego W. S. – k 204-205 /

Z inicjatywy ubezpieczyciela poszkodowanej przedstawiono ofertę zakupu uszkodzonego samochodu za cenę 19'000,00 zł, jednakże oferent zrezygnował ostatecznie z transakcji po dokładnym obejrzeniu pojazdu. Ostatecznie udało się go sprzedać za 10'500,00 zł.

/ umowa sprzedaży samochodu – k 13, zeznania świadka Ł. S. – 202 /

Do momentu sprzedaży pojazdu był on przechowywany na parkingu strzeżonym, za co powódka zapłaciła 492,00 zł.

/ rachunek – k 52 /

Na skutek wypadku powódka doznała urazu głowy i kręgosłupa szyjnego, urazu barku prawego z niewielkim upośledzeniem funkcji, urazu kolana lewego z uszkodzeniem łąkotki bocznej; w żadnym z tych przypadków nie doszło do urazów kostnych. Uraz kręgosłupa nie spowodował ograniczenia ruchomości w zakresie rotacji lub zginania powyżej 20 stopni. Zgłaszane przez poszkodowaną dolegliwości ze strony kręgosłupa szyjnego oraz niewielkie ograniczenie funkcji może być spowodowane zmianami zwyrodnieniowymi kręgosłupa szyjnego, które w połączeniu z urazem doznany w wypadku mogły skutkować nasileniem dolegliwości bólowych. Z dokumentacji medycznej powódki nie wynika, aby przed wypadkiem z 2013r. E. S. leczyła się na schorzenie barku. Przed wypadkiem powódka korzystała z leczenia sanatoryjnego, na które została skierowana przez lekarza pierwszego kontaktu ze względu na chorobę wieńcową i nadciśnienie. Podczas tego pobytu korzystała z masażu kręgosłupa, ponieważ miała taką możliwość, ale były to masaże relaksacyjne. Pod względem ortopedycznym skutki wypadku spowodowały u poszkodowanej trwałe uszczerbek na zdrowiu wysokości 10%. Cierpienia fizyczne pod postacią dolegliwości bólowych mogły utrzymywać się przez kilka miesięcy po zdarzeniu powodując w tym czasie ograniczenia w życiu codziennym. W początkowym okresie dolegliwości te miały średnie nasilenie, a następnie zmniejszały się. Ze względu na następstwa wypadku uzasadnione było zażywanie przez powódkę leków przeciwbólowych, których koszt wynosił około 40,00 zł miesięcznie, oraz zakup leku Fleksus Fluid za kwotę 180,00 zł.

/ rachunek – k 36, opinia pisemna biegłego ortopedy M. S. – k 275-278, opinia uzupełniająca biegłego ortopedy – k 354, zeznania biegłego ortopedy M. S. – k 492, zeznania powódki – k 492 /

Wskutek wypadku u powódki stwierdzono bóle i zawroty głowy z objawami nerwicy po przebytych urazach ze wstrząśnieniem mózgu i zespołem bólowym odcinka szyjnego po przebytych urazach kręgosłupa. Objawy te powodują trwałe uszkodzenia na zdrowiu z przyczyn neurologicznych w wysokości 15%. Dolegliwości bólowe kręgosłupa szyjnego, zawroty i bóle głowy powodowały ograniczenia funkcjonowania poszkodowanej w życiu codziennym, zwłaszcza w pierwszych miesiącach po zdarzeniu. W związku z tym powódka wymagała w tym czasie pomocy przy wykonywaniu cięższych prac domowych i robieniu zakupów. Uzasadnione z przyczyn neurologicznych były wydatki na leki w wysokości 356,20 zł. Obecnie poszkodowana wymaga nadal doraźnego stosowania leków przeciwbólowych, których miesięczny koszt wynosi 10,00 zł.

/ opinia pisemna biegłej neurolog B. S. – k 324-326, pisemna opinia uzupełniająca biegłej neurolog – k 373-374, zeznania biegłej neurolog B. S. – 463 /

Na skutek traumatycznych przeżyć związanych z wypadkiem u powódki występuje osłabienie sprawności procesów poznawczych, świadczące o zmianach organicznych w mózgu, które zakłócają funkcjonowanie poszkodowanej w stopniu umiarkowanym. Objaw ten nie wyklucza możliwości dalszego wykonywania przez powódkę zawodu lekarza po wypadku. Osłabienie sprawności procesów poznawczych oznacza, że człowiek ma problemy z przyswajaniem nowej wiedzy, natomiast sprawnie funkcjonuje pamięć w zakresie umiejętności nabytych dawniej. U powódki wystąpiła też po wypadku wzmoczona labilność emocjonalna z tendencjami do reakcji lękowo-depresyjnych. Zespół tych objawów składa się na encefalopatię bez zmian charakterologicznych, która jest następstwem wypadku. Schorzenie to powoduje uszkodzenia na zdrowiu w wysokości 30%. Powyższe zmiany mają charakter trwały i nie ma możliwości powrotu do sprawności psychicznej sprzed wypadku, co wynika też z wieku poszkodowanej i spowodowanego nim zmniejszenia możliwości adaptacyjnych mózgu. Ze względu na zaburzenia funkcji poznawczych powódka wymaga pomocy osób trzecich przy załatwianiu spraw urzędowych.

/ opinia pisemna biegłego neuropsychologa L. S. – k 383-384, opinia pisemna biegłego psychiatry K. K. – k 393, zeznania biegłej K. K. – k 463, zeznania biegłego L. S. – k 482 /

(...) S.A. zostało przejęte w wyniku połączenia spółek w trybie art. 492 § 1 ksh w zw. z art. 516 § 6 ksh przez (...) S.A. w S..

/ postanowienie – k 176 /

E. S. ma obecnie 75 lat. Przed wypadkiem powódka nie doznała żadnych poważniejszych urazów i nie leczyła się z powodu schorzeń ortopedycznych i neurologicznych; przeszła pomyślnie leczenie raka piersi i tarczycy; mieszkała sama i była w pełni samodzielna. E. S. jest z zawodu lekarzem specjalistą anestezjologii i intensywnej terapii. Mimo, że jeszcze przed wypadkiem powódka pobierała emeryturę, od 2013r. świadczyła nadal usługi w zakresie swojej specjalności. Z tego tytułu powódka uzyskiwała dodatkowe dochody. Po wypadku poszkodowana przebywała na zwolnieniu lekarskim od 19 września 2013r. do 31 grudnia 2013r., nie wykonując dodatkowego zajęcia zarobkowego i nie pobierała z tego tytułu żadnego świadczenia. W tym czasie powódka wymagała stałej pomocy przy czynnościach codziennych, którą świadczył jej syn. Od początku do połowy 2014r. wystarczającą była pomoc doraźna. Do chwili obecnej powódka odczuwa dolegliwości związane z wypadkiem – bóle i zawroty głowy, bóle kręgosłupa i kontuzjowanego kolana. Z tego względu poszkodowana korzysta z rehabilitacji refundowanej przez NFZ. Powódka nie może wykonywać cięższych prac domowych, np. sprzątać, nie może nosić ciężkich rzeczy. Po wypadku powódka odczuwa pogorszenie swojego stanu psychicznego i z tego względu ograniczyła swoje kontakty towarzyskie.

/ zwolnienia lekarskie – k 31-32 i k 55, informacja ZUS – k 131, zeznania świadka Ł. S. – k 202, zeznania powódki – k 492 /

W związku z następstwami wypadku powódka korzystała z odpłatnych konsultacji medycznych, za które zapłaciła 172,00 zł. Ze względu na swój stan powódka dojeżdżała do lekarza taksówkami ponosząc w związku z tym wydatki w wysokości 139,58 zł.

/ rachunki za konsultacje medyczne – k 49 i 51, rachunki za taksówki – k 49-50 i 54 /

W związku z następstwami wypadku powódka poniosła koszty leków w łącznej wysokości 962,48 zł.

/ faktury – k 36, k 51 odwrót i k 417 /

Zdarzenie zostało zgłoszone ubezpieczycielowi, który wypłacił powódce:

- 3'500,00 zł tytułem zadośćuczynienia,
- 91,84 zł tytułem zwrotu kosztów przejazdów,
- 330,00 zł za zakup leków,
- 25'515,00 zł odszkodowania za zniszczony samochód,
- 430,50 zł zwrotu kosztów holowania pojazdu po wypadku.

/ niesporne /

Rozważania prawne:

Zasada odpowiedzialności pozwanego w tej sprawie nie jest sporna w związku z tym nie wymaga szerszego omówienia. Wynika ona z odpowiedzialności sprawcy wypadku komunikacyjnego – art. 436 § 2 kc oraz zawartej przez poprzednika prawnego pozwanego umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego, którym kierował sprawca wypadku – art. 822 kc.

Żądanie zadośćuczynienia jest uzasadnione na podstawie art. 445 § 1 kc w zw. z art. 444 § 1 i 2 kc. Uznając za usprawiedliwione z tego tytułu świadczenie w wysokości ostatecznie dochodzonej przez powódkę Sąd miał na względzie charakter i rozmiar obrażeń fizycznych doznanych w wypadku. Mimo, że nie były one bardzo poważne i nie wymagały długotrwałego leczenia, pozostawiły trwałe następstwa utrudniające codzienne funkcjonowanie poszkodowanej i obniżające komfort jej życia, a nadto w przypadku kręgosłupa przyczyniły się do zaostrzenia objawów wynikających z naturalnego procesu zwyrodnieniowego, nieuniknionego w wieku powódki. Pamiętać przy tym należy, że ze względu na wiek poszkodowanej i wynikające z niego osłabienie zdolności regeneracyjnych i adaptacyjnych, nie istnieje możliwość istotnego polepszenia stanu zdrowia powódki, nie mówiąc o powrocie do stanu sprzed wypadku, zaś dalsza rehabilitacja będzie miała na celu raczej zapobieżenie pogłębianiu skutków urazu i nasilaniu związanych z nimi dolegliwości. Bardzo istotne dla oceny rozmiaru pokrzywdzenia były znaczące skutki ujemne w sferze zdrowia psychicznego, przejawiające się przede wszystkim w osłabieniu zdolności poznawczych. Ma to o tyle znaczenie, że mimo swojego wieku powódka była aktywna zawodowo do dnia wypadku. Co prawda zdarzenie to nie spowodowało utraty zdolności wykonywania dotychczasowej działalności zawodowej, którą poszkodowana kontynuuje także obecnie, niemniej jednak miało wpływ na osłabienie zdolności przyswajania nowych umiejętności, co jest bardzo ważne w przypadku zawodów medycznych. Psychiczne następstwa wypadku ograniczyły też samodzielność powódki w zakresie możliwości załatwiania spraw urzędowych, wymagających dostosowywania się do zmiennych sytuacji, a nadto przyczyniły się do ograniczenia życia towarzyskiego poszkodowanej. Nie sposób nie zauważyć, że prawidłowe funkcjonowanie społeczne ludzi w wieku powódki jest bardzo ważnym aspektem ich życia, ze względu na naturalne ograniczenie kontaktów, wynikające chociażby z obniżenia aktywności zawodowej. Sąd miał też na uwadze zakres i czas trwania cierpień fizycznych spowodowanych wypadkiem, a zwłaszcza okoliczność, że dolegliwości takie jak bóle i zawroty głowy, bóle kręgosłupa i kolana występują u powódki do chwili obecnej, oraz fakt, że przez kilka miesięcy po zdarzeniu poszkodowana była w znacznym stopniu uzależniona od pomocy osób trzecich, która w ograniczonym już zakresie musi być nadal świadczona. Pamiętać przy tym należy, że mimo swojego wieku i przebytych chorób powódka była przed wypadkiem osobą sprawną i całkowicie samodzielną.

Z tych względów Sąd uznał, że żądana kwota 100'000,00 zł zadośćuczynienia nie jest wygórowana biorąc pod uwagę realia ekonomiczne w jakich funkcjonuje poszkodowana, zaś wypłacone powódce dobrowolnie, bardzo symboliczne świadczenie z tego tytułu nie tylko nie spełnia swojej funkcji kompensacyjnej, którą może być realizowana wyłącznie poprzez wypłatę konkretnej wartości ekonomicznej, ale nie ma także istotnego wpływu wysokość zadośćuczynienia uwzględnioną w wyroku.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 kc w zw. z art. 817 kc, uwzględniając datę zgłoszenia szkody oraz daty doręczenia pozwanemu w trakcie procesu kolejnych pism rozszerzających to żądanie zadośćuczynienia.

Żądanie odszkodowania za zniszczony w wypadku samochód wraz z żądaniem zwrotu kosztów jego przechowania na parkingu strzeżonym do czasu sprzedaży jest uzasadnione na podstawie art. 361 kc. W przypadku szkody całkowitej poszkodowanemu należy się zwrot równowartości utraconej rzeczy pomniejszony o kwotę uzyskaną za jej sprzedaż. Z opinii biegłego z zakresu techniki samochodowej wynikało co prawda, że wartość uszkodzonego pojazdu była nieco większa, niż cena uzyskana za jego sprzedaż, ale pamiętać trzeba, że biegły dokonywał oszacowania nie mając fizycznej możliwości dokładnych oględzin rzeczy, a nadto przyznał, że to rynek ustala ostateczną, rzeczywistą wartość takiej rzeczy przy czym uznał za dopuszczalne odstępstwa od wartości oszacowanej mieszczące się w granicach 20%. Warto też odnotować, że w świetle opinii biegłego, złożona pierwotnie oferta zakupu uszkodzonego pojazdu za 19'000,00 zł wydaje się mało realna, co uwiarygadnia zeznania złożone przez świadka Ł. S., iż oferent zrezygnował ostatecznie z nabycia po dokładnym obejrzeniu pojazdu. W tej sytuacji, na potrzeby ustalenia tej części odszkodowania, oszacowaną przez biegłego wartość pojazdu sprzed wypadku należało pomniejszyć o kwotę wypłaconą przez ubezpieczyciela tytułem odszkodowania za samochód oraz o cenę uzyskaną za sprzedaż uszkodzonego samochodu. Do wypłaty pozostała zatem kwota 12'085,00 zł. Opłata za parkowanie w wysokości 492,00 zł była również uszczerbkiem majątkowym pozostającym w adekwatnym związku przyczynowym z wypadkiem. Trudno zarzucać poszkodowanej, że w taki sposób starała się zabezpieczyć swoją rzecz przed dalszą dewastacją tym bardziej, że pozostawienie uszkodzonego pojazdu bez dostatecznego zabezpieczenia, np. przed rozkradzeniem, mogłoby być zakwalifikowane jako przyczynienie do zwiększenia szkody w rozumieniu art. 362 kc.

Odnośnie dalszego odszkodowania obejmującego koszty leczenia i dojazdów do lekarzy, należnych na podstawie art. 444 § 1 kc, Sąd uwzględnił wszystkie wydatki wykazane złożonymi do sprawy rachunkami wraz z kosztami leków wskazanych przez biegłego neurologa w opinii. Wynikającą z tego sumę należało pomniejszyć o kwoty wypłacone przez ubezpieczyciela z tytułu zwrotu kosztów leków oraz zwrotu kosztów przejazdu.

Odnośnie zwrotu utraconych zarobków, należnego co do zasady na podstawie art. 441 § 1 kc Sąd stwierdził, iż brak jest dowodów pozwalających chociażby w przybliżeniu określić dochody, jakie poszkodowana mogła uzyskać lecz nie uzyskała w wyniku wypadku. Uwadze Sądu nie umknął fakt pewnej niespójności wynikłej z porównania zeznań złożonych w tym przedmiocie przez powódkę, która oceniła swoje dochody sprzed wypadku na kwotę 2'500,00 do 3'000,00 zł brutto miesięcznie, a dokumentami prywatnymi załączonymi na karcie 56 i 56 odwrót, z których wynika dochód brutto za okres od stycznia do września 2013r. na poziomie ponad 1'700,00 zł miesięcznie. Z tego ostatniego dokumentu wynika też, że kwoty wymienione przez powódkę jako dochód brutto odpowiadały przychodowi i to osiąganemu w niektórych tylko miesiącach. Co więcej, przychód w sierpniu i lipcu był wyjątkowo niski, zaś we wrześniu, a więc w miesiącu, w którym doszło do wypadku, wyższy nawet od przychodów uzyskanych w takich miesiącach, jak luty, marzec, maj i czerwiec. Wobec powyższego w tej części roszczenie zostało uznane za nieudowodnione co do wysokości.

Żądanie renty było uzasadnione na podstawie art. 444 § 2 kc z tym, że ze względu na sposób sformułowania roszczeń odszkodowawczych świadczenie to objęło wyłącznie koszty opieki i pomocy osób trzecich, koniecznej dla powódki. Uwzględniając w tym zakresie powództwo w całości Sąd miał na uwadze, że żądana do końca 2013 roku kwota 600,00 zł miesięcznie odpowiada opiece w wymiarze około 2 godzin dziennie, przy przyjęciu wartości takiej opieki na poziomie 10,00 zł za jedną godziną, co jest najniższą stawką pobieraną przez instytucje zajmujące się tego rodzaju świadczeniami, jak np. (...). Taki wymiar pomocy i opieki należało uznać w pełni za uzasadniony, ze względu na stan zdrowia poszkodowanej w tym okresie. Biorąc pod uwagę wnioski wynikające z opinii biegłych oraz

ograniczenia, jakich w życiu codziennym powódka doznaje nadal ze względu na dolegliwości pozostałe po wypadku, konieczność korzystania z rehabilitacji, co związane jest z dojazdami oraz konieczność doraźnego zażywania leków przeciwbólowych, Sąd uznał za uzasadnione przyznanie renty za dalszy okres na poziomie 300,00 zł miesięcznie, który odpowiada wartości pomocy i opieki sprawowanej w wymiarze 1 godziny dziennie.

Mając na względzie, że powództwo zostało oddalone w niewielkim, kilkuprocentowym zaledwie zakresie, Sąd obciążył pozwanego obowiązkiem zwrotu na rzecz powódki całości poniesionych przez nią kosztów tego procesu, na podstawie art. 100 kpc zdanie drugie w zw. z art. 98 kpc. Na koszty te złożyły się opłaty od pozwu i zaliczki na opinie biegłych pokryte przez powódkę oraz wynagrodzenie pełnomocnika zawodowego, należne zgodnie z przepisami obowiązującymi w dacie wniesienia pozwu oraz według stawek właściwych dla pierwotnej wartości przedmiotu sporu.

Nieopłaconymi kosztami sądowymi obciążony został pozwany na podstawie art. 113 ust. 1 uksc w zw. z art. 100 kpc zdanie drugie.